

บทที่ 3

การสร้างประโยค

เรื่องของการสร้างประโยค แยกเป็นหัวข้อย่อยได้ดังนี้

1. ลักษณะประโยคในภาษาไทย
2. การเรียงลำดับคำในประโยค

เวลาที่เราสร้างประโยค เราจะใช้คำหลาย ๆ คำมาเรียงกันเข้าเป็นข้อความ คำในภาษาไทยนั้นเป็นคำสำเร็จรูป คือมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง ใช้เรียงเข้าประโยคได้ทันที โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปคำหรือตกแต่งรูปคำ ดังนั้นการเรียงลำดับคำตามตำแหน่งหน้าที่จึงมีความสำคัญมาก เพราะตำแหน่งหน้าที่จะช่วยกำหนดความหมายของคำ ดังนั้นถ้าเปลี่ยนตำแหน่งของคำ ความหมายจะเปลี่ยนไปได้ เช่น

หมา กัด แมว

หมา เป็นคำนาม ทำหน้าที่เป็นประธานหรือผู้ทำ จะมีตำแหน่งอยู่ข้างหน้าคำกริยา “กัด”

กัด เป็นคำกริยา ทำหน้าที่แสดงอาการของประธาน

แมว เป็นคำนาม ทำหน้าที่เป็นกรรม หรือผู้ถูก(กระทำ) คือถูกหมากัด

ถ้าเราเรียงลำดับคำเสียใหม่ โดยนำคำว่า แมว มาสลับกับคำว่า หมา ประโยคนี้ก็จะกลายเป็น

แมว กัด หมา

หน้าที่ของ แมว และ หมา ก็จะเปลี่ยนไป คือ

แมว ทำหน้าที่เป็นประธานหรือผู้ทำกริยา “กัด”

หมา ทำหน้าที่เป็นกรรม หรือผู้ถูกกระทำ คือถูกแมวกัด

ความหมายของประโยคจะผิดกันไปเมื่อเราเรียงคำผิดตำแหน่ง ดังนั้นเราจึงต้องเรียงคำให้เป็นไปตามระเบียบของประโยคแต่ละแบบ จึงควรทราบลักษณะของประโยคในภาษาไทยว่า เป็นอย่างไรบ้าง

ลักษณะประโยคในภาษาไทย

ประโยคในภาษาไทยอาจจะประกอบด้วยคำคำเดียวก็ได้ หรือหลายคำก็ได้ ถ้าเป็นข้อความที่ฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ เช่น

กิน

มากินกัน

ใครจะกิน

ใครกินขนมของฉัน

ทั้ง 4 ตัวอย่างที่ยกมานั้นสามารถใช้เป็นประโยคที่สื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้ทั้งสิ้น
กิน เป็นคำกริยาคำเดียว ละประธานและกรรมไว้ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในเวลาที่พูด
อาจจะเป็น ฉันกิน เธอกิน เขากิน กินขนม กินข้าว ฯลฯ

มากินกัน มา กับ กิน เป็นคำกริยาทั้ง 2 คำ กัน เป็นคำขยาย ละประธานและกรรมไว้
เช่นเดียวกัน ความเต็มๆ อาจจะ เป็น เรามากินขนมกัน ก็ได้ ในการพูดจากันเราไม่จำเป็นจะต้อง
พูดเต็มความ มีคำครบถ้วนตามรูปแบบของประโยค ถือว่าให้พูดกันรู้เรื่องก็พอแล้ว

ใครจะกิน ใคร เป็นประธาน จะ เป็นคำแสดงกาล (บอกเวลาอนาคต) กิน เป็นคำ
กริยา ประโยคนี้ไม่มีกรรม อาจจะมีการพูดกันมาก่อนว่า ชื้อกับข้าวของกินมามากมาย แล้วมีคน
ถามว่า ใครจะกิน (แสดงว่าไม่มีคนกิน) หรือเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบว่า จะมีใครกินอาหาร
นั้นบ้าง

ใครกินขนมของฉัน ใคร เป็นประธาน กิน เป็นกริยา ขนมของฉัน เป็นกรรม (ของฉัน
เป็นคำขยายกรรม) เป็นประโยคที่มีคำสำคัญสำหรับสร้างประโยคครบถ้วน

คำในประโยคที่สร้างขึ้นมามีจำนวนเท่าไรก็ตาม เมื่อมีการสร้างประโยคขึ้นมาแล้ว
ประโยคที่เราสร้างจะเป็นได้อยู่ 4 ลักษณะ คือ

1. ประโยคบอกเล่า
2. ประโยคคำสั่ง
3. ประโยคขอร้องหรือชักชวน
4. ประโยคคำถาม

ประโยคบอกเล่า

คือประโยคที่ใช้ในการบอกเล่าเรื่องราวตามธรรมดา หรือมีจะนั้นก็จะเป็นประโยคแบบที่
ตอบรับ หรือตอบปฏิเสธก็ได้ ประโยคบอกเล่าตามธรรมดาที่มีใช้ในภาษาไทยมากมาย เช่น

ฉันจะไปดูหนัง

น้องเรียนหนังสือชั้น ม.5 แล้ว

เรากำลังดูละคร ที่.วี.อยู่

ประโยคเหล่านี้เป็นประโยคที่เล่าเหตุการณ์ทั่ว ๆ ไป ส่วนประโยคบอกเล่าแบบที่เป็นไป
ในทางรับนั้น จะมีประโยคคำถามนำมาก่อน ประโยคคำถามนั้นอาจจะลงท้ายประโยคว่า ไหม
ใช่ไหม หรือ ฯลฯ ถามนำมาก่อน ตัวอย่างเช่น

คุณเป็นนักศึกษารามไซไหม คำตอบรับก็คือ ใช่ คำว่า ใช่ เป็นคำคำเดียวที่ใช้ตอบรับ
แล้วได้ความเท่ากับการตอบรับทั้งประโยค คำว่า ใช่ คำเดียวก็สามารถนับเป็นประโยคได้ โดย
ไม่ต้องกล่าวทวนซ้ำทั้งประโยคว่า ใช่ ฉัน(ผม) เป็นนักศึกษาราม

เรื่องวงนอนหรือ คำตอบรับก็คือ ใช่ หรือ ง่วง หรือ เออ อืม ฮือ สามารถแทนความ
ได้ทั้งประโยคเช่นเดียวกัน

ประโยคตอบรับนี้ถ้าเราใช้ในภาษาเขียน จะไม่มีการใช้คำลงท้ายประโยคเพื่อแสดงความ
สุภาพ (ยกเว้นในนวนิยายที่ใช้คำพูดเลียนแบบความเป็นจริง) แต่ถ้าเป็นภาษาพูด จะมีคำลงท้าย
ต่างกันไปตามเพศของผู้พูด ต่างกันตามบุคคล และโอกาส เช่น คำว่า จ๊ะ จ๊ะ ค่ะ ครับ ขอรับ
ครับผม เออ อืม วลว คำลงท้ายเหล่านี้คำเดียวก็สามารถแทนความทั้งประโยคได้ หรือจะใช้
เป็นคำลงท้ายเพื่อความไพเราะน่าฟังก็ได้

ส่วนประโยคบอกเล่าแบบที่เป็นไปในทางปฏิเสธ ก็จะมีประโยคคำถามนำมาก่อนเช่น
เดียวกัน ประโยคคำถามนี้มักจะลงท้ายด้วยคำว่า ไหม ใช่ไหม ใช่หรือไม่ หรือไม่ หรือยัง หรือเปล่า
วลว ตัวอย่างเช่น

เธอชอบเรียนภาษาไทยไหม คำตอบว่า ไม่ หรือ ไม่ชอบ การตอบเช่นนี้จะให้ความเท่ากับ
การปฏิเสธความทั้งประโยค

คุณง่วงนอนหรือยัง

คำตอบว่า ยัง หรือ ไม่ หรือ ไม่ง่วง ก็จะได้ความหมายเท่ากับตอบว่า ยังไม่ง่วงนอน
นอกจากคำปฏิเสธว่า ไม่ แล้ว ก็ยังมีคำว่า เปล่า ซึ่งบางทีก็ใช้ในความปฏิเสธ บางทีก็
ไม่ใช่ เพราะคนไทยนั้นบางทีก็พูดคำว่า เปล่า โดยไม่มีความหมายหรือไม่ใช่คำปฏิเสธ แต่เป็น
การพูดลอย ๆ หรือพูดติดปาก เราต้องพิจารณาข้อความแวดล้อมจึงจะทราบว่าคำว่าเปล่า ที่พูด
ออกมานั้นเป็นคำปฏิเสธหรือไม่

ประโยคบางประโยคก็เป็นความปฏิเสธโดยไม่ต้องใช้คำว่า ไม่ เช่น

ใช่ว่าจะรู้สึก ความหมายก็คือ ไม่ใช่ว่าจะรู้สึก ไม่รู้สึก

หารู้หรอก ความหมายก็คือ ไม่รู้

มิเป็นการเสียแล้ว ความหมายก็คือ ไม่เป็นการเสียแล้ว

ประโยคคำสั่ง

หมายถึงประโยคที่ต้องการให้ผู้ฟังทำตามความประสงค์ของผู้พูดอย่างไม่มีข้อโต้แย้ง คือ
ทำตามคำสั่งนั่นเอง ประโยคแบบนี้มักจะละประธานหรือผู้ทำไว้ในฐานที่เข้าใจ และขึ้นต้นด้วย
คำกริยา เช่น

ออกไป

นั่งลง

กินเสีย

ถ้าหากจะมีผู้ทำกริยาหรือประธานของประโยคอยู่ด้วย ก็จะเป็นการระบุชื่อ หรือเน้นตัว
บุคคล เพื่อให้คนที่ถูกสั่งรู้ตัว เช่น

แดง ออกไป

หนู นิ่งลง

แป้ง กินเสีย

ในกรณีนี้จะออกเสียงเน้นหนักที่ประธาน และคำสั่งนั้นตรงพยางค์ท้ายจะออกเสียงหัวน
สั้น เช่น แป้ง กินเสีย จะบอกเสียงเป็น แป้ง กินซะ

นอกจากนี้ ในประโยคคำสั่งอาจจะมีคำว่า อย่า ห้าม จง ต้อง มานำหน้าประโยคก็ได้
เพื่อแสดงการสั่งไม่ให้ทำ หรือแสดงการสั่งให้ทำ เช่น

อย่าส่งเสียงดังนะ

ห้ามเดินลัดสนาม

เธอต้องเข้าใจนะ

จงช่วยกันรักษาความสะอาด

ประโยคขอร้องหรือชักชวน

หมายถึงประโยคที่ผู้พูดต้องการขอร้องหรือชักชวนให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ตามที่ตนเอง
ต้องการ ด้วยวิธีพูด หรือเขียน ต่าง ๆ กัน การใช้คำพูดในประโยคแบบนี้คล้ายกับประโยคคำสั่ง
แต่นุ่มนวลกว่า ในภาษาเขียนมักจะมีคำว่าโปรด คำว่ากรุณา อยู่ข้างหน้าประโยคเพื่อแสดงอาการ
ขอร้องหรือชักชวน เช่น

โปรดช่วยกันรักษาความสะอาด

กรุณาทิ้งขยะลงในถัง

ส่วนในภาษาพูด มักจะมีคำลงท้ายประโยค เช่น เถอะ นะ นะ ซิ ซี เถอะนะ เถิดนะ
นำ ฯลฯ เพื่อขอร้องหรือชักชวนผู้ฟังให้ยอมทำตามผู้พูดต้องการ ด้วยวิธีพูด และการเน้นเสียง
ต่างกัน ตัวอย่างเช่น

ไปดูหนังกัน

ไปดูหนังกันเถอะ

ไปดูหนังกันเถอะนะ

ไปดูหนังกันเถอะนำ

ไปดูหนังกันนะ

ไปดูหนังกันซิ

ฯลฯ

ประโยคขอร้องหรือชักชวนนี้ก็สามารถละประธานไว้ในฐานที่เข้าใจ ส่วนคำลงท้าย
ประโยคนั้นก็จะให้อารมณ์และความรู้สึกของผู้พูดต่างกันไป เช่นถ้าพูดว่า ไปดูหนังกันเถอะนำ
จะมีลักษณะที่อ่อนวอนขอร้องมากกว่าประโยคที่ว่า ไปดูหนังกันเถอะ แต่ถ้าพูดว่า ไปดูหนังกัน
ประโยคนี้อาจมีลักษณะเป็นเหมือนประโยคคำสั่ง เพราะไม่มีคำลงท้าย แต่ก็จะไม่ถึงกับบังคับ

ให้ทำเท่ากับประโยคคำสั่ง แต่เป็นลักษณะชักชวนมากกว่า

ในบางครั้งถ้าเราต้องการจะเน้นความในประโยคหรือชักชวนนี้ ก็จะกล่าวถึงประธานด้วย เช่นเดียวกับประโยคคำสั่ง เช่น เธอไปเถอะน่า หนู ไปกันเถอะ ฯลฯ และในภาษาพูดบางครั้งเราจะพบคำว่า “ช่วย” หรือ “วาน” มาหน้าคำกริยา มีความหมายคล้ายกับคำว่าโปรด หรือคำว่า กรุณา เพื่อให้ผู้ฟังยินดีทำมากขึ้น เป็นวิธีการพูดให้สุภาพขึ้น และน่าฟังกว่าการที่จะไม่ใช่ เช่น ช่วยทำการบ้านให้ที วานหยิบหนังสือให้หน่อย คือ เป็นการขอร้องมากกว่าชักชวน

ประโยคคำถาม

หมายถึงประโยคที่มีคำปฏิเสธสรรพนามหรือปฏิเสธคุณศัพท์มาประกอบ คำพวกนี้คือคำแสดงคำถามซึ่งมีจำนวนมาก เช่น ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม เมื่อไร อย่างไร หรือ หรือเปล่า หรือไม่ ไหม ฯลฯ ตำแหน่งของคำแสดงคำถามพวกนี้ อาจจะอยู่ต้นประโยค หรืออยู่ท้ายประโยคก็ได้ ตัวอย่างเช่น

ใคร มีลักษณะเป็นทั้งคำแสดงคำถาม และคำสรรพนาม แทนคนที่ไม่ได้ระบุชื่อ สามารถที่จะแสดงคำถามได้ทั้งในลักษณะที่เป็นประธานของประโยค และเป็นกรรมของประโยค เช่น

ใครอยู่ตรงนั้น ใคร ทำหน้าที่เป็นประธาน หมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ทำการ “อยู่ตรงนั้น”

คุณรักใคร ใคร ทำหน้าที่เป็นกรรม หมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ “ถูกรัก” โดย “คุณ” คำว่า อะไร ก็เช่นเดียวกัน คือมีลักษณะเป็นคำแสดงคำถาม และคำสรรพนามแทนสิ่งของที่ไม่ได้ระบุชื่อ เช่น

อะไรดังหนวกหู

คุณชอบทานอะไร

ส่วนคำแสดงคำถามอื่นๆ เช่น ทำไม เมื่อไร อย่างไร มีลักษณะเป็นกริยาวิเศษณ์ที่เป็นคำถามขยายกริยา ใช้ไว้ต้นประโยคหรือท้ายประโยคก็ได้ ความหมายอาจจะต่างไปบ้าง เช่น

ทำไมร้องไห้ กับ ร้องไห้ทำไม

เมื่อไรจะกลับ กับ กลับเมื่อไร

คำว่า หรือ หรือไม่ หรือเปล่า ไหม เป็นคำที่แสดงคำถามและต้องการการตอบรับหรือตอบปฏิเสธ ดังตัวอย่าง

เธอจะไปหรือ ตอบว่า ไปซิ หรือ ไม่ไป แต่ประโยคนี้นักจะถามในกรณีที่ต้องการคำตอบที่แน่นอนว่า เธอจะไป

คุณรู้หรือเปล่าว่าคุณชอบตก ตอบว่า รู้ หรือ ไม่รู้

แต่จะไปไหม ตอบว่า ไป หรือ ไม่ไป

คำว่า ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ฯลฯ อาจจะใช้ในความบอกเล่าก็ได้ ทั้งๆ

ที่คำพวกนี้เป็นคำแสดงคำถาม ถ้าจะใช้ให้เป็นประโยคคำถาม คำพวกนี้จะต้องแสดงความสงสัย ถ้าไม่ได้แสดงความสงสัยหรือไม่ต้องการคำตอบ ประโยคที่มีคำพวกนี้อยู่ด้วยจะกลายเป็นประโยคบอกเล่า ตัวอย่างเช่น

1. ก. ใครจะซื้อของเขา
ข. ใครจะซื้อของเขาละ ของเทียมทั้งนั้น
2. ก. บ้านหนูอยู่ที่ไหน
ข. หนูอยู่ที่ไหนก็ไม่เหมือนบ้าน
3. ก. ตัวอะไร
ข. ตัวอะไรก็ไม่รู้ รูปร่างพิลึก
4. ก. เขามีเงินเท่าไร
ข. เขามีเงินเท่าไร ก็จ่ายหมด
5. ก. เธอจะไปทำไม
ข. เธอจะไปทำไม ไม่มีคนสนใจหรอก
6. ก. ผู้หญิงคนนั้นใส่เสื้อสีอะไร
ข. ผู้หญิงคนนั้นใส่เสื้อสีอะไรไม่ได้สังเกต

จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่า ประโยคในข้อ ก. เป็นประโยคคำถามเพราะแสดงความสงสัย ต้องการคำตอบ แต่ประโยคในข้อ ข. แม้จะมีคำแสดงคำถามอยู่ ก็ไม่ใช่ประโยคคำถาม เพราะไม่ต้องการคำตอบ จึงนับว่าเป็นประโยคบอกเล่า

การเรียงลำดับคำในประโยค

การเรียงลำดับคำเข้าประโยคในภาษาไทยจะช่วยให้เราได้รับหน้าที่และความหมายของคำ เพราะคำบางคำในภาษาไทยก็ทำหน้าที่ได้หลายอย่าง หรือมีความหมายได้หลายความหมาย ตัวอย่างเช่น

น้องหนูชื่อแดง	แดง คำนี้เป็นคำนาม บอกชื่อคน
เรื่องแดงออกมาแล้ว	แดง คำนี้เป็นคำกริยา แสดงอาการ
ใส่เสื้อสีแดงนะ	แดง คำนี้เป็นคำคุณศัพท์ ขยายสี ฯลฯ

การเรียงคำเข้าเป็นข้อความเพื่อให้สื่อความหมายได้สมบูรณ์ขึ้น จะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ

1. ภาคประธาน
2. ภาคแสดง ประกอบด้วย กริยา
กรรม
คำขยาย

ภาคประธาน หมายถึงส่วนที่เป็นผู้ทำ เป็นส่วนแรกที่กล่าวขึ้นก่อนเพื่อแสดงให้ทราบว่า เป็นส่วนสำคัญของข้อความที่เป็นผู้กระทำกริยาอาการ จะประกอบด้วยคำต่อไปนี้

คำนาม	เช่น	แดง(ชื่อ) นก หมา แมว คน ต้อย ต้ม สัตว์ ไม้ ฯลฯ
นามวลี	เช่น	ภาษาไทย นกแก้ว แมวน้ำ หมาจิ้งจอก ไม้อาหรับ ฯลฯ
สรรพนาม	เช่น	ฉัน เธอ เขา ท่าน มัน คุณ ผม ฯลฯ
สรรพนามวลี	เช่น	ดิฉันนางสาวเสาวลักษณ์ หนูเด็กหญิงนิชา ฯลฯ

ภาคแสดง คือ ส่วนที่แสดงกริยาอาการ หรือส่วนที่แสดงอาการกระทำของภาคประธาน ให้ได้ความหมายสมบูรณ์ จะประกอบด้วยคำกริยา ซึ่งอาจจะเป็นคำกริยาคำเดียวก็ได้ใจความ ในกรณีที่คำกริยานั้นไม่ต้องมีกรรมมารับข้างท้าย เช่น

เขานอน เขา คือคำในภาคประธาน นอน คือคำในภาคแสดง แต่ถ้าคำกริยานั้นต้องมีกรรมมารับข้างท้าย ก็ต้องมีกรรมเพื่อความนั้นสมบูรณ์ เช่น

ฉันกินข้าว กินข้าว เป็นคำในภาคแสดง ข้าว เป็นกรรม เพราะ กิน เป็นคำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับข้างท้าย

นอกจากนี้เรายังมีคำขยายใช้ในประโยคอีกด้วย ดังตัวอย่าง

หมา กัด เด็ก

หมา**บ้า** กัด เด็ก**เล็ก** เป็น**แผล**

ประโยค หมา**กัด**เด็ก แยกได้ดังนี้

หมา เป็น ผู้ทำ หรือประธาน

กัด เป็น กริยา

เด็ก เป็น ผู้ถูก (กระทำ) หรือกรรม

ประโยคนี้ไม่มีคำขยายเลย แต่เราสามารถหาคำขยายผู้ทำ ขยายกริยา และขยายผู้ถูก ได้ คำที่มาขยายประธานและกรรม เราเรียกว่าคุณศัพท์ คือคำว่า **บ้า** กับ **เล็ก** คำขยายพวกนี้จะอยู่ข้างหลังคำที่มันมาขยาย ส่วนคำขยายกริยานั้นจะอยู่ที่ใดของประโยคก็ได้ตามความจำเป็น ไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกับกริยา คำขยายกริยาในประโยคนี้คือ **เป็นแผล** หมายถึงว่ากัดเป็นแผล

ประโยคในภาษาไทยส่วนมากจะมีลักษณะการเรียงคำแบบนี้ แต่ก็จะมีที่ไม่เป็นไปตามกฎอยู่บ้าง คือ

1. ละผู้ทำ หรือประธาน สามารถละได้ในประโยคทุกแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประโยค คำสั่ง สำหรับประโยคแบบอื่น ๆ ก็ละได้โดยอาศัยบริบท (ข้อความแวดล้อม) ทำให้พูดกันรู้เรื่อง ตัวอย่างเช่น

“ออกไปนะ แจ๋ว นี่เธอจะทำอะไร	- ประโยคคำสั่ง
จะเก็บผ้าไปซักคะ	- ประโยคบอกเล่า
ยังไม่ต้องเก็บ ไปดูบ้านก่อน	- ประโยคคำสั่ง

- ดูเสร็จแล้วคะ นั่นคุณจะทำอะไรคะ - ประโยคบอกเล่าและประโยคคำถาม
 อย่างยุ่งกับฉันนะ - ประโยคคำสั่ง
 ทำไมยุ่งไม่ได้ล่ะคะ” - ประโยคคำถาม

ฯลฯ

2. ผู้ทำ อาจอยู่หลังกริยาบางคำได้ ทั้ง ๆ ที่ตามปกติ ผู้ทำจะต้องอยู่ข้างหน้าคำกริยา แต่ไม่ได้เป็นไปตามแบบประโยคที่เรียกว่า “Passive Voice” ในภาษาอังกฤษ เพราะประโยคแบบ Passive Voice นี้ในภาษาไทยไม่นิยมใช้ ในกรณีที่ผู้ทำอยู่หลังกริยานี้ จะเป็นได้เฉพาะกริยาบางคำ คือคำว่า เกิด มี เป็น ปรากฏ ตัวอย่างเช่น

เกิดอุทกภัยที่รามคำแหงเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2523

ความหมายก็คือ อุทกภัยเกิดที่รามคำแหง นั่นเอง

3. ผู้ถูก หรือกรรม สามารถอยู่หน้ากริยาได้ จะมีลักษณะคล้ายประธานแต่ไม่ใช่ประธาน ตัวอย่างเช่น

เสื้อตัวนี้ใครตัด

ความหมายก็คือ ใครตัดเสื้อตัวนี้ ใคร ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เราจะใช้ประโยคแบบนี้ในกรณีที่ต้องการเน้นกรรมมากกว่า

4. คำขยาย ซึ่งปกติจะอยู่ข้างหลังประธาน อาจจะมาอยู่ข้างหน้าประธานก็ได้ ตัวอย่างเช่น

น้อยคนนักที่จะรู้

ความหมายก็คือ คนน้อยนักที่จะรู้ นั่นเอง

5. คำกริยาวิเศษณ์ที่ขยายกริยา ควรตามหลังกริยา ก็อาจจะอยู่ข้างหน้ากริยาได้ เช่น
 ค่อย ๆ ทำ

ความหมายคือ ทำไปที่ละเล็กทีละน้อย ต่างกับ ทำค่อย ๆ ซึ่งหมายถึง ทำเบา ๆ

6. การใช้ลักษณนามผิดไปจากที่กำหนดไว้ คำลักษณนามตามปกติจะต้องตามหลังคำบอกจำนวนนับ เช่น บ้านสองหลัง คนห้าคน ปัจจุบันเราใช้คำบอกจำนวนนับ ตามด้วยคำนามแทนที่ลักษณนามก็มี ตัวอย่างเช่น

สองดาราสาวเปิดใจเรื่องความรัก

ความหมายคือ ดาราสาวสองคน

อีตาคนนี่แกมีสองบ้านนะ บ้านใหญ่กับบ้านเล็ก

ความหมายคือบ้านสองหลัง หมายถึงการมีภรรยาสองคนนั่นเอง

คอยดูนะ สองตาฉันจะไม่แลผู้ชายคนนี้เลย

ความหมายคือ นัยน์ตาสองดวง

บางที่เราก็ละคำลักษณนามไว้โดยไม่พูดถึงเลย เช่น

แมวห้าหมาหก ตกถูกในครัวเรือน
ก่ายเดี่ยวสอง โอเลี้ยงสอง
แขกมากันก็คน - สามร้อย

การจำแนกคำ

คำต่าง ๆ ในภาษาไทยสามารถจำแนกออกได้เป็นหลายประเภท ตามที่เราเคยเรียนรู้อัน
มา แต่เราไม่ได้เน้นเรื่องความหมายและหน้าที่ที่มากเท่ากับแยกประเภทของคำ ดังนั้นในการศึกษา
ลักษณะภาษาไทยจะเน้นเรื่องความหมายและหน้าที่ของคำต่างๆ เวลานำไปใช้ มากกว่าที่จะแบ่ง
ประเภท จึงควรแบ่งคำในภาษาไทยออกเป็น 2 พวก คือ

1. พวกที่เป็นคำสำคัญของประโยค ได้แก่ คำนาม สรรพนาม กริยา
2. พวกที่เป็นคำช่วย ได้แก่ คำบุพบท คำลงท้ายประโยค ซึ่งถ้าไม่ใช่ ก็ยังพอเข้าใจข้อ
ความได้ ถ้าใช้ในประโยคก็ช่วยให้ชัดเจนขึ้นหรือสละสลวยขึ้น

พวกที่เป็นคำสำคัญของประโยค มีดังนี้

1. คำนาม ใช้เรียกชื่อสิ่งต่างๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและเป็น
นามธรรม ทั้งชื่อเฉพาะเจาะจงและไม่เฉพาะเจาะจง เช่น คน หมู หมา โต๊ะ เก้าอี้ บางที่มี
ชื่อเฉพาะลงไปเป็นชนิดย่อย เช่น หมูป่า หมาจิ้งจอก ฯลฯ เพื่อให้เข้าใจได้แน่นอนว่าเป็นชนิด
นั้น คำนามบางคำหมายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ หมายถึงอย่างอื่นไปไม่ได้ ตัวอย่างเช่น

ชื่อคน เป็นชื่อเฉพาะ เช่น นางเยาว์ นารี เตือนใจ นิชา ฯลฯ

ชื่อบางชื่อเช่น เครื่องพิมพ์ดีด หมายถึงเครื่องมือที่ใช้พิมพ์ดีดเท่านั้น จะหมายถึงอย่าง
อื่นไม่ได้ เครื่องคิดเลข ก็หมายถึงเครื่องมือที่ใช้สำหรับคิดเลข ไม่หมายถึงอย่างอื่น

คำนาม ทำหน้าที่ในประโยคได้หลายหน้าที่ คือ

เป็นผู้ทำ หรือประธาน

เป็นผู้ถูก หรือกรรม

ขยายผู้ทำ

ขยายผู้ถูก

เสริมความให้สมบูรณ์

เป็นลักษณะนาม

การนำคำนามมาใช้ ต้องใช้ให้ถูกต้องตามลักษณะและตามหน้าที่ของคำ และยังต้อง
คำนึงถึงความหมายอีกด้วย เพราะคำในภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ จึงต้องมีวิธีการ
บางอย่างที่จะบอกให้รู้ว่าคำนามที่เราพูดถึงนั้น ถ้าเป็นสิ่งมีชีวิต จะเป็นเพศอะไร พจน์ (จำนวน)
อะไร คำนามในภาษาไทยบางทีก็บอกเพศได้ในตัวของมันเอง เช่น

คำที่บอกเพศชาย เช่น พ่อ พระ(ภิกษุ) เขย ลุง ตา ฯลฯ

คำที่บอกเพศหญิง เช่น แม่ ซี ป้า สะใภ้ ฯลฯ

คำที่เป็นคำรวมทั้งสองเพศ เช่น น้ำ อา ลูก หลาน ครู อาจารย์ ฯลฯ คำพวกนี้สามารถใช้คำที่แสดงเพศมาช่วยได้ เช่น นางสาว อาเขย ลูกผู้ชาย ครูหนุ่ม อาจารย์หญิง

ในการแสดงจำนวน หรือพจน์ ก็มีคำให้ใช้หลายคำ เช่น จำนวนหนึ่ง ก็มีคำว่า หนึ่ง เดียว เดี่ยว โสด (ใช้กับคน) จำนวนสอง ก็มีคำว่าสอง คู่ จำนวนมากกว่าสอง มีกลุ่ม ผุ่ง พวก ไชลอง ครอก และคำบอกจำนวนที่เป็นคุณศัพท์ เช่น มาก หลาย น้อย ฯลฯ

มีคำนามอีกชนิดหนึ่ง เดิมเป็นคำกริยา เช่น นั่ง ยืน กิน คิด ผัน คำพวกนี้ถ้าเราเติมการ หรือ ความ เข้าไปข้างหน้า มันก็จะกลายเป็นคำนามไป เช่น การนั่ง ความคิด คำเหล่านี้บางที่เราก็เรียกว่า อากาณาม และเมื่อเรานำคำว่า ที่ ไปเติมข้างหน้าคำกริยา คำกริยานั้น ๆ ก็ จะกลายเป็นคำนามไปได้เช่นเดียวกัน คือ ยืน เดิน นั่ง นอน ก็จะกลายเป็น ที่ยืน ที่เดิน ที่นั่ง ที่นอน และยังมีข้อความยาว ๆ ที่เราจัดเป็นหน่วยความ ก็นับเป็นคำนามคำเดียว ซึ่งมักจะเป็นชื่อนวนิยาย ภาพยนตร์ ละคร เช่น เหมือนจะบดหัวใจให้เป็นแผล เราจะไม่พรากจากกัน พระจันทร์จิ้งน้ำผึ้งขุ่น แผลเทพอสูรมังกรฟ้า ไอ้มังกรหมัดสิงโต เป็นต้น

2. คำสรรพนาม คือคำที่ใช้แทนคำนาม เพื่อที่จะได้ไม่ต้องกล่าวคำนามซ้ำ ๆ กันทำให้น่าเบื่อ เช่นถ้าเรามีข้อความว่า

“นิชาเป็นเด็กผู้หญิงอายุ 12 ขวบ เรียนอยู่ชั้น ม.1 พอตื่นเช้าขึ้นมานิชาจะอาบน้ำแต่งตัวรับประทานอาหารเช้า แล้วนิชาก็ขึ้นรถประจำทางมาโรงเรียน นิชามาถึงโรงเรียนประมาณ 8.00 น. นิชาเรียนหนังสือ เล่น ฟัก พอโรงเรียนเลิกเวลา 16.00 น. นิชาก็ขึ้นรถประจำทางกลับบ้านถึงบ้านแล้วนิชาก็ทำการบ้าน อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า”

ข้อความนี้ใช้คำนามซ้ำกันทำให้ไม่น่าอ่าน เราอาจเปลี่ยนแปลงโดยใช้คำสรรพนามเข้าช่วยดังนี้

“นิชาเป็นเด็กผู้หญิงอายุ 12 ขวบ เรียนอยู่ชั้น ม.1 พอตื่นเช้าขึ้นมานิชาจะอาบน้ำแต่งตัวรับประทานอาหารเช้า แล้วเธอก็ขึ้นรถประจำทางมาโรงเรียน เธอมาถึงโรงเรียนประมาณ 8.00 น. นิชาเรียนหนังสือ เล่น ฟัก พอโรงเรียนเลิกเวลา 16.00 น. (เธอ)ก็ขึ้นรถประจำทางกลับบ้านถึงบ้านแล้ว(เธอ)ก็ทำการบ้าน อาบน้ำ รับประทานอาหารเช้า”

หน้าที่ของคำสรรพนามมีดังนี้

เป็นผู้ทำ หรือประธาน

เป็นผู้ถูก หรือกรรม

เสริมความให้สมบูรณ์

เชื่อมประโยค (เฉพาะคำว่า ที่ ซึ่ง อัน)

ขยายคำนามเพื่อเน้น

แสดงคำถาม

ต่างคนต่างไป หมายความว่า แต่ละคนทำกริยาไป แต่ไม่ได้ไปด้วยกัน
ต่างแย่งกันเข้าไป หมายความว่า แต่ละคนทำกริยาเดียวกัน แต่ไม่ได้เข้าไปพร้อมกัน
บ้างก็ไป บ้างก็ไม่ไป หมายความว่า ผู้ทำกริยามีหลายคน แยกกันทำกริยาหลายอย่าง
ส่วนคำว่า กัน นั้น ใช้ในกรณีที่ความหมายหรือกริยาเกี่ยวข้องกัน เช่น บ้านเรือนเคียงกัน
มาดีกันเถอะ ฯลฯ

2.6 สรรพนามที่ใช้แทนนามและเชื่อมประโยค มีคำว่า ที่ ซึ่ง อัน ใช้ในรูปประโยคที่มี
มีประโยคเล็กซ้อนกับประโยคใหญ่ ที่ กับ ซึ่ง บางทีใช้แทนกันได้ บางทีก็ใช้แทนกันไม่ได้ เช่น

ครูที่ใจดียอมไม่ดู

ครูซึ่งใจดียอมไม่ดู

ประโยคนี้คำว่า ที่ กับ ซึ่ง ใช้แทนกันได้

เขาพูดเสียงเบา ซึ่งฉันก็ได้ยิน

เขาพูดเสียงเบา ที่ฉันก็ได้ยิน

ประโยคนี้คำว่า ที่ กับ ซึ่ง ใช้แทนกันไม่ได้

คำว่า ที่ ซึ่ง อัน เป็นคำที่สามารถทำให้คำที่ตามหลังมันทั้งหมดกลายเป็นคำขยาย
ได้ เช่น

ฉันรักคนที่ไม่เห็นแก่ตัว ที่ไม่เห็นแก่ตัว เป็นคำขยาย คน ทั้งหมด

3. คำกริยา คือคำที่กล่าวถึงการกระทำ หรือการปฏิบัติของคน สัตว์ สิ่งของ เช่นคำว่า
เดิน ยืน นั่ง นอน กิน ดื่ม พูด คิด ตก หล่น แล่น ลอย ปลิว ฯลฯ คำกริยาในภาษาไทย
เป็นกริยาคงรูป คือไม่มีการเปลี่ยนรูปคำ ไม่ว่าจะไปปรากฏในประโยคชนิดใด ก็จะใช้ในรูปเดิม
คำกริยาแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

3.1 คำกริยาที่ได้ความบริบูรณ์ ไม่ต้องมีกรรมมาช่วย เช่น

เขาหัวเราะ

3.2 คำกริยาที่ยังไม่ได้ความบริบูรณ์ ต้องมีกรรมมาช่วย หรือมีส่วนเสริมความ ถ้าเป็น
กริยา เป็น เหมือน คล้าย เท่า ตัวอย่างเช่น

น้องกินข้าว ไข่ว่า น้องกิน ไม่สมบูรณ์

เราเป็นคน

เราเหมือนใคร

เธอคล้ายพ่อ

เธอตัวเท่าพ่อ

3.3 คำกริยาช่วย คือคำที่ช่วยบอกเนื้อความของกริยาให้แจ่มแจ้งชัดเจน แต่ละคำมีความ
หมายต่างกันไป คำพวกนี้มี คง อาจ กำลัง ควร ต้อง ได้ จะ แล้ว ฯลฯ

คง อาจ

แสดงความหมายคาดคะเน

กำลัง	แสดงกาลเวลาเฉพาะเจาะจง
ควร	แสดงความหมายแนะนำ
ต้อง	แสดงความหมายสั่ง
ได้ แล้ว	แสดงเหตุที่ผ่านไปแล้ว
จะ	แสดงเวลาในอนาคต

คำกริยาพวกนี้สามารถบอกกาลหรือบอกภาวะได้ ตัวอย่างเช่น

ฉันจะไป บอกอนาคต หมายความว่า ยังไม่ได้ไป แต่จะไป

ฉันกำลังจะไป หมายความว่าเตรียมตัวไปแล้วแต่ยังไม่ได้ออกจากบ้าน

ฉันกำลังจะไปอยู่แล้ว เน้นความยิ่งกว่า กำลังจะไป และใกล้อนาคตยิ่งกว่า กำลังจะไป

ส่วนการบอกภาวะหรืออารมณ์ มีตัวอย่างดังนี้

เขากำลังจะไป เป็นการคาดคะเนอย่างลอย ๆ

เขาน่าจะไป เป็นการคาดคะเนที่ผู้พูดต้องการให้เป็นเช่นนั้น

เขาเห็นจะไป เป็นการคาดคะเนที่ใกล้เคียงความจริง

เขาคงจะไป เป็นการแสดงความคิดเห็น

คำกริยาบางคำก็เป็นได้ทั้งกริยาแท้และกริยาช่วย ซึ่งเราจะสังเกตได้เวลาที่นำมาใช้ ว่าคำนี้ทำหน้าที่ใด เช่นคำว่า เป็น ให้ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

ปลายังเป็น

ปลาว่ายน้ำเป็น

ประโยคว่า ปลายังเป็น เป็น คำนี้เป็นกริยาแท้ หมายถึง มีชีวิต ส่วนประโยค ปลาว่ายน้ำเป็น เป็น คำนี้เป็นกริยาช่วย หมายถึงรู้ ทำได้

ตัวอย่างการใช้คำว่า ให้

ฉันให้ของเขาไป

บอกให้ให้ให้เขาไป

ประโยคว่า ฉันให้ของเขาไป ให้ คำนี้เป็นกริยาแท้ ส่วนประโยคที่ว่า บอกให้ให้ให้เขาไป มีคำว่า ให้ อยู่ 3 คำ ให้ คำแรกเป็นกริยาช่วยเพราะมากับคำว่า บอก ส่วน ให้ให้ เป็นกริยาแท้ทั้ง 2 คำ เวลาพูดต้องออกเสียงหนักทั้ง 2 คำ

คำว่า ให้ อยู่ข้างหน้ากริยาแท้ หมายความว่า ทำให้ อาจจะมีกรรมตามหลังก็ได้ เช่น แม่ให้ลูกกินข้าว แต่อาจจะไปอยู่หลังกริยาแท้ก็ได้ ถ้ามีความหมายว่า ทำให้ และจะต้องมีคำกริยาหรือคำวิเศษณ์แสดงผลตามมาด้วย เช่น

กินให้เกลี้ยง ก็คือ กินทำให้เกลี้ยง

ซื้อให้หมด ก็คือ ซื้อทำให้หมด

ต่อให้ติด ก็คือ ต่อทำให้ติด

พูดให้ดัง ก็คือ พูดทำให้ดัง

ถ้าจะแปลหลักความกันแล้ว ให้ หมายถึง จน กินให้เกลี้ยง ก็คือ กินจนเกลี้ยง คำว่า ให้ ที่อยู่หลังกริยาแท้ใช้ไปในทางดีก็มี เช่น ทำกับข้าวให้ อ่านให้ เขียนให้ ใช้ในทางไม่ดีก็มี เช่น ด่าให้ ตีให้

คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา ถือเป็นคำสำคัญในภาษาไทย ในประโยคจะขาดคำเหล่านี้ไม่ได้เพราะจะพูดกันไม่รู้เรื่อง สื่อความหมายไม่ได้ ส่วนคำชนิดอื่น ๆ เป็นคำที่มีความสำคัญรองลงมา คือคำต่อไปนี้

4. คำวิเศษณ์ คือคำที่ทำหน้าที่ขยาย เพื่อให้ความชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น แบ่งออกเป็น 2 พวกคือ

4.1 คำวิเศษณ์ขยายนาม หรือเรียกว่าคำคุณศัพท์ ดังตัวอย่าง

เรียกเจ้าเด็กอ้วนให้ที่

แหม เสื้อตัวนี้ดูจะมุกจะมอมจิ้ง

จะไปรถด่วนหรือรถเร็ว

คำวิเศษณ์ขยายนามหรือคุณศัพท์นี้ อาจจะขยายคำนามหรือทำหน้าที่อย่างคำนามก็ได้ คำคุณศัพท์บางคำที่บอกลักษณะหรือบอกภาวะอาจจะใช้เป็นคำกริยาได้ ดังนั้นจึงควรแยกได้ว่า คำไหนเป็นคุณศัพท์ คำไหนเป็นกริยา ตัวอย่างเช่น

แกกร้อนกินไปกินไม่ได้ ร้อนคำนี้เป็นกริยา

อย่าลืมหักข้าวแดงแกกร้อนนะ ร้อนคำนี้เป็นคุณศัพท์

เสื้อแดงนี้สวยนะ แดงคำนี้เป็นคุณศัพท์ (หมายถึงเสื้อสีแดง ไม่ใช่เสื้อของคนชื่อแดง)

เรื่องมันแดงขึ้นมาแล้ว แดงคำนี้เป็นกริยา

คำคุณศัพท์ยังแยกออกไปตามวิธีการใช้ได้หลายชนิด คือ

บอกลักษณะหรือภาวะ เช่น ลักษณะอ้วน ผอม ดำ ขาว สองสี สวย ขี้ริ้ว ภาวะเจ็บป่วย ตาย บอบช้ำ คำคุณศัพท์ที่บอกภาวะบางคำเป็นคำกริยาได้ด้วย

บอกจำนวนนับ เช่น คำ หนึ่ง สอง สาม สี่ ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ที่สี่

บอกจำนวนประมาณ เช่น มาก น้อย ทั้งหมด ทั้งหลาย

บอกจำนวนแบ่งแยก เช่น ต่าง บ้าง บาง ต่าง ๆ

ขยายนามที่ชี้เฉพาะ เช่น นี้ นั้น โน่น นี่ นั่น โน่น

ใช้เป็นคำถาม เช่น ไต อะไร ไหน โดยมีคำนามมาข้างหน้า ตัวอย่างเช่น ตัวอะไร วันใด

บอกความที่ไม่ชี้เฉพาะเจาะจง คือคำว่า ไต อะไร ไหน ตัวอย่างเช่น อยากรู้ว่าอย่างไร ขอบสืออะไรก็เอาไป

4.2 คำวิเศษณ์ขยายกริยา หรือกริยวิเศษณ์ คือคำที่ขยายกริยา ขยายคุณศัพท์ และขยายกริยวิเศษณ์ บางทีก็เป็นคำคำเดียวกับคุณศัพท์

คำวิเศษณ์ขยายกริยา หรือคำกริยาวิเศษณ์แบ่งตามวิธีการใช้ได้หลายชนิด คือ
 บอกอาการและภาวะ เช่น กิน**มูมมาม** ทำเสร็จอย่าง**ง่ายดาย**
 บอกสถานที่ เช่น เดินไกล **วิ่งเข้าวิ่งออก**
 บอกเวลา เช่น มา**เช้า**กลับเย็น
 บอกประมาณ เช่น กิน**มาก** ดื่**มาก**
 บอกความแบ่งแยก เช่นกิน**พलगพุดพलग** คือทำกริยา 2 อย่างพร้อม ๆ กัน
 บอกความชี้เฉพาะ เช่น **จะ**ไปอยู่**แล้ว**ที่**เดียว**
 บอกความไม่ชี้เฉพาะ เช่น **อยาก**ไป**ไหน**ก็**ไป**
 บอกคำถาม เช่น **ทำไม** **เหตุใด**
 บอกความรับและปฏิเสธ เช่น **ไม่** **ใช่**
 คำวิเศษณ์ที่เราจะให้ความสนใจ คือคำต่อไปนี้
หนึ่ง เป็นคำวิเศษณ์ (คุณศัพท์) บอกจำนวนนับ มีที่ใช้อยู่หน้าลักษณนามและหลัง
 ลักษณนามก็ได้ ดังตัวอย่าง
 หนึ่งเดือน บอกจำนวนเดือนว่ามี 1 เดือน
 เดือนหนึ่ง บอกจำนวนเดือนว่ามี 1 เดือน และอาจจะหมายความว่า เดือนที่หนึ่ง ก็ได้
 ความหมายขึ้นอยู่กับกรอออกเสียงพูด ถ้าเป็นการบอกจำนวน ก็จะออกเสียงเป็น หนึ่ง ตัวอย่างเช่น
 จะไปกี่เดือน เป็นคำถาม
 เดือนหนึ่ง เป็นคำตอบ
 ถ้าบอกลำดับที่ จะออกเสียงเป็น หนึ่ง ตัวอย่างเช่น
 เดือนมกราคมเป็นเดือนที่เท่าไร
 เดือนหนึ่ง (ต่อไปก็มีเดือนสอง เดือนสาม ฯลฯ)
 ต่าง กับ บ้าง เป็นคำคุณศัพท์บอกจำนวนแบ่งแยก คำว่าต่าง ขยายนามเพื่อให้รู้ว่านาม
 มีหลายอย่างและแยกได้เป็นอย่าง ๆ ไป เช่น
 ของต่าง ๆ เก็บเรียบร้อยแล้ว
 ต่างจิตต่างใจ
 ต่างคนต่างไป
 บ้าง ขยายนามเพื่อให้รู้ว่านามนั้นมีมากกว่าอย่างหนึ่ง และแต่ละอย่างกล่าวเพียงบางส่วน
 เช่น
 บ้างก็ไป บ้างก็ไม่ไป คือนามนั้นทำกริยาต่างกัน ไม่ได้ทำอย่างเดียวกันทั้งหมด
 คนละ เป็นคำที่มีความหมายว่า แยกต่างหากจากกัน ใช้ได้กับคน สัตว์ สิ่งของ เช่น
 มีลูกคนละคน คือแต่ละคน (ก็คนก็ได้) มีลูก 1 คน
 หมดกับแมวมีลูกคนละตัว คือ สัตว์แต่ละประเภทมีลูก 1 ตัว ทุกตัว เราไม่ใช้ว่า หมา

กับแมวมีลูกตัวละตัว

นี่มันเสียคนละตัวกัน คือ ต้องการเสียตัวหนึ่ง แต่กลับไปได้อีกตัวหนึ่ง

อะไร ใช้ขยายนามไม่ใช่เฉพาะเจาะจง ไม่จำกัดว่าจะต้องเลือกในสิ่งของที่มีอยู่ ใช้กับ
สิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น

กับข้าวอะไรก็กินได้

อะไร ๆ มันก็ง่ายไปเสียหมด

ถ้าใช้กับสิ่งที่มีชีวิต ก็จะใช้ในลักษณะปรารภ หรืออุทาน และถ้าใช้กับคน ความหมาย
จะเป็นไปในทางที่ไม่ดี เช่น

เด็กอะไรช่างร้ายเหลือ

คนอะไรใจดำเหลือเกิน

ผู้ชายอะไร แหย่ยิ่งกว่าผู้หญิงอีก (ในภาษาพูด อาจจะออกเสียงสูง เป็น ผู้ชายอะไร)

5. คำบุพบท คือคำที่นำหน้าคำนามหรือนำหน้าคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างคำนาม เพื่อให้
ความเนื่องกันและได้ความสมบูรณ์ ตำแหน่งของมันก็คือ อยู่ระหว่างกลางคำ 2 คำ คำบุพบท
นี้ถ้าไม่มีใช้ในภาษาไทยก็จะไม่ถึงกับใช้ภาษาได้ลำบาก เพราะเราจะมีวิธีการพูดหรือเขียนให้ได้
ความใกล้เคียงกัน เพียงแต่ภาษาจะไม่สละสลวยเท่านั้นเอง

คำบุพบทมีหน้าที่หลายอย่าง เป็นต้นว่า

ขยายกริยาแบบเดียวกับกริยาวิเศษณ์ เช่น เดินใน ๆ นั่งริม ๆ

ขยายนาม เช่น ของกลาง ยากกลางบ้าน เลขในใจ

ใช้เป็นกริยาในลักษณะคำประสม เช่น นอกใจ

ใช้เป็นคำนามในลักษณะคำประสม เช่น กลางเมือง นอกชาน

ใช้เป็นกริยาวิเศษณ์ในลักษณะคำประสม เช่น นอกหน้า

ใช้เป็นกริยาวิเศษณ์เมื่อมีคำกริยาวิเศษณ์หรือคุณศัพท์ตามมา เช่น โดยเร็ว โดยสงบ

ถ้าคำบุพบทที่นำมาใช้เป็นคำขยายกริยา ไม่มีคำนามตามหลัง คำนั้นมีคุณสมบัติเป็น
กริยาวิเศษณ์ เช่น เดินใน ๆ นั่งริม ๆ คำว่า ใน ๆ และ ริม ๆ มีคุณสมบัติเป็นกริยาวิเศษณ์
ดังนั้น ถ้าต้องการให้เป็นบุพบท ก็ต้องใส่คำนามเข้าไป เช่น เดินในถนน นั่งริมประตู เป็นต้น

คำบุพบทบางคำเป็นคำที่ละได้ เมื่อละแล้วก็ยังฟังความเข้าใจ แต่บางคำก็ละไม่ได้ ให้
ดูตัวอย่างต่อไปนี้

1. นั่งบนเก้าอี้

นั่งเก้าอี้

2. ให้เงินแก่ลูก

ให้เงินลูก

3. กลับไปยังบ้านเดิม

กลับไปยังบ้านเดิม

4. ไปที่โรงเรียน

ไปโรงเรียน

5. ยื่นคำร้องต่อศาล

ยื่นคำร้องศาล

6. ดูกับตา	ดูตา
7. เอาไปทำที่บ้าน	เอาไปทำบ้าน
8. นอนทั้งรองเท้า	นอนรองเท้า
9. เขียนด้วยมือ	เขียนมือ
10. ปลาหมอตายเพราะปาก	ปลาหมอตายปาก

จะเห็นได้ว่า การใช้บุพบทในตัวอย่างที่ 1-5 เป็นคำบุพบทที่ละได้ เมื่อละแล้วความก็ยังคงเดิมอยู่ ส่วนตัวอย่างที่ 6-10 นั้น ถ้าละบุพบทแล้ว ความจะเสีย ไม่รู้เรื่อง หรือรู้เรื่อง แต่ความหมายกำกวม อย่างเช่นประโยคที่ว่า เอาไปทำบ้าน จะตีความหมายได้เป็น 2 อย่าง คือ เอาวัสดุไปทำบ้าน (สร้างบ้าน) หรือเอา(งาน)อะไรไปทำที่บ้าน ก็ได้

คำบุพบทที่ใช้บ่อย ๆ ในภาษาไทยมีดังนี้

กับ ใช้นำหน้าคำที่เป็นเครื่องประกอบหรือเครื่องเกี่ยวเนื่องกัน หรือนำหน้าคำที่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น

เขียนกับมือ เป็นการยืนยันให้ความหมายหนักแน่น ต่างกับ เขียนด้วยมือ

กินอยู่กับปาก อยากรอยู่กับท้อง

ดูกับตา ความหมายคล้ายกับ ดูด้วยตา

พูดกับเพื่อน แสดงความเกี่ยวเนื่องกัน

นอนกับพื้น แสดงความเกี่ยวเนื่องกันกับสถานที่

แก่ ใช้นำหน้าคำที่เกี่ยวข้องกับการให้การรับ ใช้ในความหมายคล้ายกับ แต่ ซึ่งก็เป็นคำบุพบทเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น

ให้ของแก่เขา

อวยพรแก่ผู้ใหญ่

บางทีก็ไม่ได้หมายความเกี่ยวกับการให้การรับ แต่จะมีความหมายเฉพาะ เช่น เห็นแก่ตัว เห็นแก่หน้า เห็นแก่ได้ ทำแก่ฉัน

แต่ แสดงความหมายจาก หรือแยกออกไป มักใช้กับสถานที่ ระยะทาง ระยะเวลา ส่วน ตั้งแต่ ก็ใช้ในความหมายคล้ายกัน เช่น

เรามาทำงานแต่เช้า

น้ำตกตกมาแต่ยอดเขา

กลับแต่วันเชียวนะ

มาคุยตั้งแต่เช้าถึงเย็น (หรือ จดเย็น ยันเย็น)

ต่อ ใช้นำหน้าคำที่เกี่ยวข้องกับการให้การรับ แต่มักจะมีความหมายที่ผู้รับมาเผชิญหน้ากับ ผู้ให้ ตัวอย่างเช่น

มาพูดกันต่อหน้าใคร ๆ ซิ

นักศึกษาโรงเรียนต่ออธิการ

ส่วน ตัวต่อตัว สองต่อสอง ใครต่อใคร นั้น ต่อ มีความหมายเท่ากับ กับ หรือ และ มากกว่า

ของ ให้นำหน้าคำแสดงความเป็นเจ้าของ หมายความว่า อย่างเดียวกับคำว่า แห่ง ในภาษาไทยไม่สู้จะได้ใช้นั้นในการแสดงความเป็นเจ้าของนัก เพราะถ้าพูดโดยละคำว่า ของ เสีย ความหมายก็จะไม่ผิดไปจากเดิม ตัวอย่างเช่น

ผู้ชายคนนี้จิบไม่เลือก ไม่ว่าจะเป็นลูกเขาเมียใคร

ความหมายเท่ากับ

ผู้ชายคนนี้จิบไม่เลือก ไม่ว่าจะเป็นลูกของเขาเมียของใคร

ตามปกติ เวลาที่เราพูดจากัน เราก็มักจะพูดโดยใช้คำให้น้อยแต่กินความมาก คือให้พูดจากันรู้เรื่อง ดังนั้นเราก็มักจะละคำว่า ของ เสีย ยกเว้นแต่ในกรณีที่ไม่ได้ เช่น

วันเด็กแห่งชาติ ความหมายเท่ากับ วันเด็กของชาติ

6. คำสันธาน คือคำที่เชื่อมความให้ต่อเนื่องเป็นความเดียวกัน ความนั้นอาจจะเป็นคำหรือเป็นประโยคก็ได้ คำที่ทำหน้าที่สันธาน มีทั้งคำเดี่ยว คำประสม และวลี เช่น แต่ และ กับ แม้ นอกจาก ยกเว้น ถึงอย่างไรก็ดี ถึงอย่างไรก็ตาม ฯลฯ

หน้าที่ของคำสันธานมีดังนี้

6.1 เชื่อมความที่คล้ายตามกัน เช่น

พอถึงบ้าน ฝนก็หยุดพอดี

สามีกับภรรยาทำงานอยู่ที่เดียวกัน

วันนี้กับข้าวที่บ้านมีแกงจืดวันเส้น หมูทอด และผัดเผ็ดปลาตุ๋น

จะไปก็ดี จะมาก็ดี ให้ผู้ใหญ่เขารู้ก็ไม่เสียหายอะไร

6.2 เชื่อมความที่ขัดแย้งกัน เช่น

กว่าจะไปถึง รถก็ออกไปแล้ว

เขามีความสุข แต่ก็ทุกข์ด้วย

ถึงอยากจะกิน ก็กินไม่ได้

อยากจะทำ แต่ไม่มีเงิน

6.3 เชื่อมความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน เช่น

ฉันต้องเสียเพราะกินอาหารรสจัด

เขาก้าวหน้าไปเร็ว อาศัยที่เจ้านายรัก

เธอพูดมีเหตุผล ดังนั้นฉันจึงเชื่อเธอ

อยากมาชมชู้กันนัก เพราะฉะนั้นจึงไม่ทำเสียเลย (ประโยคนี้อาจจะไม่ใช้สันธานก็ได้ โดยทั่วไปในภาษาพูดมักจะไม่ใช้กัน เพียงแต่ยกตัวอย่างมาให้เห็นเท่านั้น)

6.4 เชื่อมความแบ่งรับแบ่งสู้หรือคาดคะเน เช่น

ถ้าเธอกิน ฉันก็กิน

ถึงแม้จะเอาข้างมาจุด ฉันก็ไปไม่ได้ (ประโยคนี้มีความหมายเหมือนกับสันธานที่ใช้เชื่อมความที่ขัดแย้งกัน แต่คำว่า ถึงแม้ มีความหมายคาดคะเนมากกว่า)

ทุกคนตกลง นอกจากเขคนเดียว

ถ้าหากว่าเขายอม ก็ทำเรื่องไปเลย

6.5 เชื่อมความที่ให้เลือกเอา เช่น

กินเสีย หรือไม่ก็เททิ้งไป

อยากได้อันนี้หรืออันโน้น

เธอต้องการกระดาษหรือไม่ (ในภาษาพูดมักใช้ว่า ต้องการไหม แต่ในที่นี้เป็นการแสดงความหมายของคำสันธาน หรือไม่ ความหมายก็คือ เธอต้องการกระดาษ แต่เป็นการถามย้ำ ทั้ง ๆ ที่ผู้ถามรู้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งต้องการ แต่ถามเพื่อความแน่ใจ)

6.6 เชื่อมความเปรียบเทียบกัน เช่น

กินจรวดกับยัดหมอน

โกรธขงกับไฟไหม้ (อย่างกับ)

หัวเราะเหมือนม้าเลย

6.7 เชื่อมความที่เป็นคนละเรื่อง แยกกันคนละส่วน แต่มีความเกี่ยวข้องกัน เช่น

ฉันไปตลาด ส่วนเขาไปดูหนัง

ครูก็ตรวจข้อสอบไป ฝ่ายนักเรียนก็ได้หยุดเทอม

อนึ่ง เรื่องเกี่ยวกับแก๊สธรรมชาตินี้... (เป็นการกล่าวเพิ่มเติมความที่ได้กล่าวมาแล้ว)

6.8 เชื่อมความไม่สละสลวย เช่น

ถึงอย่างไรก็ตาม เขาก็ยังเป็นพ่อเธอนะ

อันว่าจิตมนุษย์นี้ไซร์ ยากแท้หยั่งถึง

อย่างไรก็ดี เธอน่าจะฟังเสียงคนอื่นบ้าง

อันสัตว์โลกที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันนี้

คำบางคำทำหน้าที่เป็นบุพบทก็ได้ เป็นสันธานก็ได้ ขึ้นอยู่กับความที่มันไปเชื่อม คือ ถ้าคำนั้นนำหน้าคำ หรือความ แล้วทำให้คำหรือความนั้นสมบูรณ์ขึ้น คำนั้นก็จะเป็นบุพบท แต่ถ้าคำนั้นนำหน้าคำหรือความ แล้วความติดต่อกันเนื่องกัน เช่น ประธานของประโยคทั้งสองประโยคทำกริยาเดียวกันหรือสัมพันธ์กัน คำนั้นก็จะเป็นสันธาน ตัวอย่างเช่น

กับ เป็นได้ทั้งบุพบทและสันธาน กับ ที่เป็นคำบุพบทจะเสริมความให้สมบูรณ์ เช่น

กินอยู่กับปาก อยากรอยู่กับห้อง

เขาออกไปข้างนอกกับภรรยา ความหมายคือ ออกไปพร้อมกัน ไปด้วยกัน แต่เมื่อออกไปแล้ว จะไปด้วยกันหรือแยกกันไปก็ได้

เขียนอยู่กับมือ ความหมายคือ เขียนด้วยมือ

กับ ที่เป็นคำสันธาน จะเชื่อมความให้ติดต่อสัมพันธ์กัน ตัวอย่างเช่น

เขากับภรรยาออกไปข้างนอก ความหมายคือ เขาออกไปข้างนอก ภรรยาก็ออกไปข้างนอก ทั้งสองคนทำกริยาอย่างเดียวกัน

สองกับสองเป็นสี่ ความหมายคือ สองรวมกับสอง หรือ สองเพิ่มอีกสอง

ถ้าสงสัยว่า กับ เป็นคำบุพบทหรือสันธานแน่ ให้ลองใช้คำว่า และ แทน เป็น

เขาและภรรยาออกไปข้างนอก

สองและสองเป็นสี่

แต่ในบางครั้งก็ใช้ และ แทน กับ ไม่ได้ เพราะ กับ นั้นใช้กับการรวมของสองสิ่ง ถ้ามากกว่าของสองสิ่งก็จะใช้และ ตัวอย่างเช่น

ฉันซื้อไส้กรอก หมูแฮม ลูกชิ้นไก่ กับอื่น ๆ อีก ประโยคอย่างนี้เราไม่ใช่กัน แต่อาจจะใช้ว่า กับของอื่น ๆ อีก ได้ แต่โดยทั่วไปเราจะใช้ว่า

ฉันซื้อไส้กรอก หมูแฮม ลูกชิ้นไก่ และอื่น ๆ อีก

ทั้ง ถ้าเป็นคำบุพบท จะใช้เสริมความให้สมบูรณ์โดยที่ความนั้นเกี่ยวเนื่องกัน เช่น นอนทั้งรองเท้า

กินทั้งเปลือก

ถ้าเป็นคำสันธาน จะเชื่อมความให้รวมเข้าด้วยกัน ความหมายคล้ายคำว่า และ แต่เน้นมากกว่า เช่น

เด็กคนนี้ไม่ยอมอยู่บ้าน ทั้งกินทั้งนอนที่นี่เสร็จ

วันนี้ฉันกินมาก ทั้งของคาวของหวาน

เมื่อ ถ้าเป็นคำบุพบท ก็จะนำหน้าคำบอกเวลา เช่น

เขาออกไปเมื่อเช้า

เมื่อคืนวันเพ็ญ เราไปลอยกระทงกัน

ถ้าเป็นคำสันธาน ก็จะเชื่อมความที่เกี่ยวกับเวลา เช่น

เมื่อถึงบ้าน ฝนก็หยุดตก

เขาไปเมื่อเธอไป

เพราะ ถ้าเป็นคำบุพบท จะใช้นำหน้าคำที่เป็นเหตุ หรือเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น หมองูตายเพราะงู

เขาตายเพราะเธอที่เดียว

ถ้าเป็นคำสันธาน จะเชื่อมความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน เช่น

เราก็มีกำหนดการใช้ลักษณะนามกับคำนามหลายคำ เป็นต้นว่า ขลุ่ย ใช้เป็น เลา เลื่อย ใช้เป็น
ปิ่น อวน ใช้เป็น ปาก ฯลฯ

การใช้ลักษณะนามบางครั้งก็ต้องอาศัยการจดจำด้วย และจะใช้กับคำนามเท่านั้น คำ
ลักษณะนามมีที่มาจากหลายทางคือ

กำหนดขึ้นใช้กับคำนามนั้น ๆ เช่น ไชหลง ใช้กับช้าง

เป็นคำอุปมา เช่น หัว ใช้กับเผือก มัน เพราะมีลักษณะเป็นหัว ๆ

เป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เอือก ใช้กับการกลืนของเหลวเช่นน้ำหรือน้ำลาย
เพราะเสียงกลืนดังคล้ายเสียงเช่นนี้

เป็นคำอนุโลมตามแนวเทียบ เช่น ตัว ใช้กับเก้าอี้ เพราะมีสี่ขา เหมือนสัตว์สี่เท้าที่เรา
เรียกเป็นตัว

เป็นคำซ้ำกับคำนามนั่นเอง เช่น ห้องเรียน 2 ห้อง มีคำลักษณะนามแบบนี้ใช้มาก

นอกจากนี้คำลักษณะนามยังประกอบด้วยคำสรรพนาม คำกริยา คำบอกจำนวนนับ ตัวอย่าง
เช่น

อาจารย์ท่านนี้ ท่าน เป็นคำสรรพนาม

ขนมจีน 10 จับ จับ เป็นคำกริยา

เอามาห้าสิบสิบ สิบ เป็นคำบอกจำนวนนับ

การใช้คำลักษณะนามนั้นยังสามารถที่จะทำให้ผู้ใช้กำหนดรูปร่างลักษณะของคำนามนั้น ๆ
ได้อีกด้วย ตัวอย่างเช่น

ลักษณะกลม ใช้ว่า ลูก หัว พวง แผ่น แว่น ลำ ท่อน ฯลฯ แล้วแต่ลักษณะกลมนั้น
จะเป็นกลมอย่างลูกบอล กลมเป็นวง กลมแต่แบน กลมแต่ยาว

ลักษณะเล็กยาว ใช้ว่า เส้น สาย ฯลฯ

ลักษณะเป็นแผ่น ใช้ว่า แผ่น ผืน ชิน ฯลฯ

ลักษณะเป็นต้น ใช้ว่า ต้น

ฯลฯ

การใช้ลักษณะนามให้ดูตัวอย่างเพิ่มเติมจากหนังสือลักษณะภาษาไทย

โดยสรุป คำในภาษาไทยเมื่อแบ่งตามความหมายและการใช้จะแบ่งออกได้เป็น 8 ประเภท

คือ

1. คำนาม	5. คำบุพบท
2. คำสรรพนาม	6. คำสันธาน
3. คำกริยา	7. คำอุทาน
4. คำวิเศษณ์	8. คำลักษณะนาม